

120 let Aljaževega stolpa na Triglavu

»Ta dan bo z zlatimi črkami zapisan v zgodovino slovenske turisticke« - smo lahko prebrali v Planinskem vestniku pred natanko stodvajsetimi leti. Že šest let prej, leta 1889, ko so Nemci po naših gorah postavljali le nemške kažipote, je v Dovje prišel službovat župnik Jakob Aljaž. Še dve leti prej, ko je bil Aljaž prvokrat na Triglavu, teden dni po odprtju Dežmanove kočice, ki jo je nemški Alpeverein zgradil nad dolino Kot, je začel razmišljati, kako bi na vrhu Triglava postavil stolp. V gore so pred tem zahajali predvsem tujci, domačini pa le kot vodniki, lovci in pastirji – tako bolj po dolžnosti. Aljaževa namera, iztrgati vrh Triglava iz rok tujcev, se je seveda s postavitvijo stolpa več kot uresničila in predvsem močno pretresla tedanjo górníško srenjo.

15. aprila je Jakob Aljaž od Dovške občine za 1 goldinar kupil vrh Triglava. Že naslednji teden, takoj po velikem potresu v Ljubljani, se je oglasil v Šentvidu, pri svojem mladostnem prijatelju, kleparskem mojstru Antonu Belcu. Ta je imel delavnico nasproti cerkve, kjer še danes stoji njihov dom.

»Tu me imaš, pa naredi tak stolp, da bom jaz lahko šel notri«, mu je naročil. Natanko mu je opisal, kakšen mora stolp biti in kaj vse naj ima v notranjosti. Kar na tla mu je narisal načrte. Belec se ni mogel načuditi, vendar bolj ko mu je Aljaž govoril, da ne gre zanj, ampak za vse Slovence, je le-ta privolil, da bo v najkrajšem možnem času izdelal stolp. Besedo je držal in ga zelo natančno izdelal. Od daleč pa se je videlo, da je Belec naredil stolp ne le z znanjem, ampak tudi z ljubeznijo.

Kose debele pločevine so v začetku avgusta z vlakom spravili do Mojstrane, od tam pa je bilo potrebno vse skupaj znesti na Triglav. Šest nosačev, med njim trije iz Šentvida, je v tednu dni zneslo stolp na vrh. Vsak kos je tehtal od 15 do 20 kilogramov. Na vrhu so ga Belec in ostali v petih urah tudi sestavili. Z jeklenimi vrvmi so ga vpeli v skale, vse skupaj pa zalili s cementom. Ker je bila tisti dan na vrhu gosta megla, so otvoritev opravili teden dni kasneje. Takrat se jim je na vrhu pridružil tudi Jakob Aljaž. Skupaj s prijatelji so nazdravili s šampanjcem ter zapeli njegovo pesem Oj, Triglav, moj dom.

Stolp je v 120 letih doživel marsikaj; preživel je obe svetovni vojni in osamosvojitve Slovenije. Vse skozi pa je ostal trden pomnik slovenstvu.

To, kar je zapisal Jakob Aljaž, da »naj Triglav združuje, da naj bode ravnopravnost izvršena, da se bodo narodi med seboj ljubili in tudi na Triglavu obhajali praznik sprave in nekaljene radosti«, pa je danes že povsem druga zgodba.

Šentvidčani smo ponosni, da je bil Aljažev stolp izdelan v našem Šentvidu. Prav zato smo letošnje Šentviške dneve posvetili temu jubileju. Vse ljudi dobre volje zato vabimo, da se nam pridružijo na slavnosti akademiji »Pozdrav domovini«, v nedeljo, 21. 6. ob 20.45, kjer bomo dramaturško prikazali dogajanje v zvezi s postavitvijo stolpa na Triglavu. Že od četrta, 18. 6. pa si boste na ploščadi pred Belčevo hišo (nasproti cerkve), tj. na mestu, kjer je stolp stal pred 120 leti, lahko ogledali njegovo repliko v naravni velikosti.

Predsednik BPČ
Brane Kopač